ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1989

Vyhlásené: 30.03.1989 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

36

ZÁKON
České národní rady
ze dne 28. března 1989
o poslancích České národní rady

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ
OBECNÁ USTANOVENÍ

Základní ustanovení

§ 1

(1) Poslanecká funkce je věcí společenské cti a odpovědnosti. Poslanci České národní rady (dále jen „poslanci“) se podílejí na uskutečňování státní moci Českou národní radou. Jednají jako členové nejvyššího zastupitelského sboru České socialistické republiky o zásadních otázkách vnitřní politiky, podílejí se na tvorbě a uskutečňování zákonů a jiných usnesení České národní rady a kontrolují jejich plnění a dodržování.

(2) Poslanci dbají, aby veškerou svou činností byli hodni důvěry svých voličů. Při výkonu své funkce se řídí celospolečenskými zájmy. Působí ke slaďování celospolečenských zájmů, zájmů místních a individuálních.

(3) Poslanci pomáhají rozvíjet aktivní účast občanů na řízení a správě státu a hájí jejich oprávněné zájmy. Podílejí se na přípravě volebních programů Národní fronty a na jejich uskutečňování ve svých volebních obvodech.

§ 2

Poslanci jsou ve styku se svými voliči a spolupracují s nimi. Ve svých volebních obvodech dále spolupracují zejména s národními výbory, orgány Národní fronty a organizacemi v ní sdruženými, pracovními kolektivy a orgány samosprávy. Radí se s voliči o řešení otázek, které jsou projednávány Českou národní radou, dbají návrhů, podnětů a připomínek voličů a využívají získané poznatky ve své činnosti v České národní radě a v jejích orgánech.

Funkční období poslance

§ 3

(1) Poslanec nabývá svých práv a povinností zvolením. Postup při volbách upravuje zákon České národní rady.

(2) Platnost volby poslance ověřuje na návrh mandátového a imunitního výboru Česká národní rada.

§ 4

(1) Poslanec skládá na ustavující schůzi České národní rady ústavou předepsaný slib. Učiní tak slovem „slibuji“ a podáním ruky předsedajícímu. Poslanec, který nesložil slib na ustavující schůzi, nebo byl zvolen v doplňovacích volbách, skládá slib na schůzi České národní rady, které se poprvé účastní.

(2) Odmítnutí slibu nebo slib s výhradou má za následek ztrátu mandátu. Ztrátu mandátu vysloví Česká národní rada na návrh mandátového a imunitního výboru.

§ 5

Po ověření platnosti volby obdrží poslanec poslanecký průkaz.

§ 6

(1) Funkční období poslance končí dnem skončení volebního období České národní rady.

(2) Funkční období poslanců, kteří jsou členy předsednictva České národní rady, končí zvolením předsednictva nově zvolené České národní rady.

§ 7

Poslanec může být z rozhodnutí svých voličů kdykoli odvolán; postup při odvolání poslance upravuje zákon České národní rady.

§ 8

(1) Poslanec, který přestal být volitelný, ztrácí mandát. Ztrátu mandátu vysloví Česká národní rada na návrh mandátového a imunitního výboru.

(2) Poslanec ztrácí mandát také z důvodů stanovených ústavním zákonem.

§ 9

Poslanec se může svého mandátu vzdát, a to písemně. Mandát zanikne dnem, kdy předsednictvo České národní rady vezme rezignaci na vědomí.

ČÁST DRUHÁ
ČINNOST POSLANCŮ V ČESKÉ NÁRODNÍ RADĚ A VE VOLEBNÍCH OBVODECH

Činnost poslanců v České národní radě a jejích orgánech

§ 10

(1) Poslanec je povinen účastnit se aktivně a iniciativně jednání a prací České národní rady a jejích orgánů, do nichž byl zvolen, a přispívat svými znalostmi a zkušenostmi k řešení projednávaných otázek.

(2) Nemůže-li se poslanec ze závažných důvodů účastnit jednání nebo prací České národní rady nebo jejího orgánu, omluví se předsedovi České národní rady nebo předsedovi orgánu, jehož je členem.

§ 11

Poslanec má právo rozhodujícího hlasu ve všech otázkách projednávaných v České národní radě a v jejích orgánech, jichž je členem; volí orgány České národní rady a může být do nich volen.

§ 12

Poslanci jsou oprávněni zejména

a) podávat návrhy ve všech věcech patřících do působnosti České národní rady,

b) podávat České národní radě návrhy zákonů České národní rady a podněty k vypracování návrhů zákonů České národní rady,

c) předkládat podněty České národní radě k podání návrhu zákona Federálního shromáždění,

d) předkládat České národní radě a jejím orgánům návrhy, podněty a připomínky k předloženým návrhům zákonů,

e) požadovat od předsednictva České národní rady pomoc a informace potřebné pro výkon poslanecké funkce a požadovat informace od předsedy České národní rady,

f) účastnit se s hlasem poradním schůzí výborů, jichž nejsou členy,

g) interpelovat vládu České socialistické republiky a její členy a klást jim otázky ve věcech jejich působnosti,

h) požadovat od členů vlády České socialistické republiky, jakož i od vedoucích ostatních ústředních orgánů České socialistické republiky informace, vysvětlení a podklady potřebné pro výkon poslanecké funkce,

ch) požadovat od vedoucích ostatních státních orgánů a vedoucích socialistických organizací informace, vysvětlení a podklady potřebné pro výkon poslanecké funkce,

i) na základě pověření České národní rady nebo jejích orgánů podílet se na spolupráci se Slovenskou národní radou a Federálním shromážděním a jejich orgány,

j) účastnit se průzkumů organizovaných orgány České národní rady, jsou-li k tomu pověřeni.

Činnost poslanců ve volebních obvodech

§ 13

(1) Poslanci jsou povinni být ve styku se svými voliči.

(2) Poslanci spolupracují s národními výbory, s orgány Národní fronty a organizacemi v ní sdruženými, pracovními kolektivy, orgány samosprávy, jakož i s dalšími orgány a organizacemi ve volebním obvodu. Jejich poznatků a zkušeností využívají ve své činnosti ve volebním obvodu, v České národní radě a jejích orgánech.

(3) Ve spolupráci s územními orgány Národní fronty mohou poslanci informovat veřejnost o své činnosti a o činnosti České národní rady též prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků.

§ 14

(1) Poslanci jsou povinni skládat voličům účty ze své činnosti v České národní radě a ve volebním obvodu a podávat jim zprávy o činnosti České národní rady.

(2) Poslanci jsou též povinni skládat voličům účty ze své činnosti, jestliže si to voliči vyžádají prostřednictvím příslušného orgánu Národní fronty působícího v jejich volebním obvodu.

(3) Ke skládání účtů využívají poslanci zejména veřejných schůzí občanů, plenárních zasedání národních výborů, schůzí organizací sdružených v Národní frontě a shromáždění pracovních kolektivů.

§ 15

Poslanci jsou povinni zejména

a) radit se s voliči, s orgány Národní fronty a organizacemi v ní sdruženými, pracovními kolektivy a s orgány samosprávy o návrzích zákonů a jiných závažných opatřeních, která budou projednávána v České národní radě a jejích orgánech,

b) vysvětlovat voličům základní otázky politiky socialistického státu, seznamovat je se zákony a dalšími opatřeními přijatými v České národní radě, získávat je pro jejich plnění a informovat je o jejich uskutečňování,

c) využívat ve své poslanecké činnosti zkušeností ze styku s voliči, s orgány Národní fronty a organizacemi v ní sdruženými, pracovními kolektivy a s orgány samosprávy, jakož i jejich podnětů, připomínek a stížností,

d) odpovídat voličům na jejich připomínky a podněty a informovat je, jak s nimi naložili.

§ 16

Poslanci jsou oprávněni zejména

a) účastnit se ve svém volebním obvodu plenárních zasedání národních výborů s hlasem poradním a schůzí jejich orgánů,

b) účastnit se ve svém volebním obvodu schůzí a shromáždění svolaných národními výbory, orgány Národní fronty a organizacemi v ní sdruženými, orgány samosprávy a schůzí pracovních kolektivů,

c) upozorňovat vedoucí státních orgánů a socialistických organizací na porušení zákonnosti, státní disciplíny a pracovní kázně a požadovat jejich neprodlené odstranění,

d) účastnit se projednávání a vyřizování stížností, oznámení a podnětů občanů a organizací z jejich volebního obvodu státními orgány a socialistickými organizacemi,

e) spolupracovat s výbory lidové kontroly ve svých volebních obvodech a dávat jim podněty k provedení kontrol a prověrek. Využívat výsledků kontrolní činnosti výborů lidové kontroly ve své poslanecké činnosti.

ČÁST TŘETÍ
SDRUŽOVÁNÍ POSLANCŮ

§ 17
Poslanecké kluby

(1) Pro účinný výkon poslaneckého mandátu, pro prohloubení politické spolupráce, výměny názorů a na podporu poslanecké iniciativy mohou poslanci vytvářet poslanecké kluby podle politické příslušnosti.

(2) Poslanecké kluby vedou své členy k iniciativnímu výkonu funkce, k rozvíjení aktivní politické práce mezi voliči a ke skládání účtů ve volebních obvodech.

§ 18
Krajská sdružení poslanců

(1) Krajská sdružení poslanců sdružují poslance zvolené ve volebních obvodech na území téhož kraje nebo na území hlavního města Prahy (dále jen „kraje“).

(2) V krajských sdruženích poslanců se poslanci ve spolupráci s krajským (městským) výborem Národní fronty seznamují s důležitými otázkami hospodářského a sociálního rozvoje kraje. Krajská sdružení poslanců projednávají též úkoly související s činností svých členů ve volebním obvodu, popřípadě návrhy předkládané České národní radě, jde-li o řešení významných společenských otázek, jakož i otázek souvisejících s rozvojem kraje. Napomáhají též sjednocovat práci poslanců ve volebních obvodech a přispívají k výměně zkušeností z výkonu poslanecké funkce.

(3) Podněty získané v krajských sdruženích poslanců využívají poslanci ve své činnosti v České národní radě a ve volebních obvodech.

ČÁST ČTVRTÁ
ZÁRUKY VÝKONU POSLANECKÉ FUNKCE

§ 19
Obecné zásady

(1) Stát zaručuje pro výkon poslanecké funkce nezbytné podmínky.

(2) Poslanci jsou pod ochranou ústavy a požívají poslaneckou imunitu.

(3) Zveřejnění projevů poslanců pronesených v České národní radě a jejích orgánech nepodléhá žádným omezením, nejde-li o neveřejnou schůzi nebo její část.

(4) Kdo brání poslancům v uplatňování jejich práv a povinností nebo se dotýká jejich cti a důstojnosti jako veřejných činitelů, je odpovědný podle zákona.

(5) Státní orgány a socialistické organizace a jejich vedoucí poskytují poslancům pomoc při výkonu jejich funkce.

Povinnosti orgánů a organizací

§ 20

(1) Členové vlády České socialistické republiky, vedoucí jiných ústředních orgánů České socialistické republiky, vedoucí ostatních státních orgánů a vedoucí socialistických organizací jsou povinni poskytnout poslanci informace, vysvětlení a podklady související s výkonem jeho funkce a na jeho žádost ho přijmout; v naléhavých případech jsou povinni přijmout poslance bezodkladně.

(2) Vedoucí orgánů a organizací uvedení v odstavci 1 jsou povinni zabývat se podněty a připomínkami poslanců a informovat je nejpozději do 30 dnů o jejich využití nebo vyřízení. Stejně jsou povinni poslance informovat o vyřízení stížností, podnětů a oznámení občanů, které jim postoupili a umožnit jim účast na přešetření těchto stížností.

§ 21

(1) Vedoucí státních orgánů a socialistických organizací jsou povinni sdělit poslanci, jaká opatření učinili k nápravě porušení zákonnosti, státní disciplíny nebo pracovní kázně, na něž je poslanec upozornil, a to nejpozději do 30 dnů.

(2) Není-li poslanec spokojen s učiněnými opatřeními, jsou nadřízené orgány nebo organizace povinny na žádost poslance přešetřit postup podřízeného orgánu nebo organizace ve lhůtě 30 dnů a podat mu o tom zprávu.

§ 22

Národní výbor hlavního města Prahy, krajské národní výbory a okresní národní výbory působící ve volebních obvodech poslanců zvou poslance na svá plenární zasedání. Rovněž zvou na svá zasedání poslance Federálního shromáždění.

§ 23

Okresní národní výbory ve spolupráci s orgány Národní fronty a organizacemi v ní sdruženými jsou povinny zabezpečovat veřejné schůze občanů a besedy s voliči a poskytovat poslancům nezbytnou materiální a organizační pomoc. Stejné povinnosti plní vůči poslancům Federálního shromáždění.

§ 24
Uvolnění poslance pro výkon funkce

(1) Poslanec vykonává svou funkci bez přerušení svého pracovního nebo obdobného poměru. Tento poměr zůstává poslanci zachován po celou dobu výkonu poslanecké funkce a proti jeho vůli může být skončen jen s předchozím souhlasem předsednictva České národní rady; to platí i pro období dvou let po zániku mandátu poslance. Jinak je skončení pracovního nebo obdobného poměru neplatné.

(2) Poslanec může být se svým souhlasem uvolněn ze zaměstnání pro výkon poslanecké funkce v České národní radě.

(3) O uvolnění poslance, délce a rozsahu jeho uvolnění rozhoduje předsednictvo České národní rady.

Náležitosti poslanců

§ 25

(1) Poslanecká funkce se vykonává bezplatně.

(2) Poslanec nesmí být pro výkon poslanecké funkce zkrácen na právech a nárocích vyplývajících z jeho pracovního nebo obdobného poměru.

(3) Organizace, s níž je poslanec v pracovním nebo obdobném poměru, je povinna mu poskytovat pracovní volno potřebné pro výkon poslanecké funkce v České národní radě, jejích orgánech a ve volebním obvodu. Poslanci náleží po dobu pracovního volna náhrada ušlého výdělku, kterou mu vyplatí organizace; organizaci se na její žádost uhradí ušlý výdělek poslance z rozpočtu České národní rady. Poslancům, kteří nejsou v pracovním nebo obdobném poměru, poskytuje náhradu ušlého výdělku Česká národní rada přímo.

(4) Rozhodlo-li předsednictvo České národní rady o uvolnění poslance, může mu přiznat funkční odměnu odpovídající rozsahu uvolnění a závažnosti úkolů, pro něž byl uvolněn; funkční odměna se vyplácí vedle náhrady ušlého výdělku.

§ 26

(1) Poslanci náleží na úhradu výdajů souvisejících s výkonem poslanecké funkce náhrada, která nepodléhá dani ze mzdy.

(2) Předsedovi České národní rady a místopředsedům České národní rady přísluší funkční plat a další náležitosti, které určí předsednictvo České národní rady. Funkční plat přísluší předsedovi České národní rady a místopředsedům České národní rady ještě po dobu tří měsíců po skončení jejich funkce.

§ 27

(1) Poslanci mohou na území České socialistické republiky bezplatně užívat hromadných dopravních prostředků. Pro cesty na schůze České národní rady nebo jejích orgánů nebo pro cesty, k nimž byli pověřeni předsednictvem České národní rady, předsedou České národní rady nebo výborem České národní rady, mohou včetně cest zpátečních používat bezplatně též letadel. Při uvolnění poslance mimo jeho trvalé bydliště trvajícím déle než jeden měsíc může poslanec použít bezplatně letadla též k návštěvě rodiny, včetně cesty zpáteční, a to jednou za 14 dnů.

(2) Právo bezplatně užívat hromadných dopravních prostředků na území České socialistické republiky mají též poslanci Slovenské národní rady.

(3) Podrobnosti o náhradách, stravném a nocležném, funkčních platech, funkčních odměnách a dalších náležitostech poslanců, zejména jejich výši a rozsah, stanoví usnesením předsednictvo České národní rady. Může též stanovit, že náhrady podle § 26 odst. 1 poslanci nepřísluší, vykonává-li též jinou funkci nebo nevykonává-li poslaneckou funkci po delší dobu a bez náležité omluvy.

ČÁST PÁTÁ
DISCIPLINÁRNÍ OPATŘENÍ

§ 28

(1) Poslanci, který při jednání České národní rady nebo jejího orgánu učiní výrok, který je v rozporu s postavením a ctí poslance, může být uloženo disciplinární opatření.

(2) Disciplinární řízení s poslancem upravuje zákon o jednacím řádu České národní rady.

ČÁST ŠESTÁ
ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 29

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1989.

Kempný v. r.

Pitra v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.